

Bråbo härad.

Socknar: Kvillinge, Simonstorp, Östra Eneby.¹

Från Bråbo härad förtecknar Brate sju runinskrifter, vartill sedermera kommit den inom en hällristningsgrupp placerade urnordiska inskriften vid Himmelstادلund. Antalet kända inskrifter från häradet är nu åtta, varav — liksom på Brates tid — en är försvunnen (Ög 44, Björnsnäs).²

Ett par av inskrifterna tillhöra landskapets märkligaste (Ög 250, Himmelstادلund och Ög 43, Ingelstad), varjämte en av dem (Ög 45, Björnsnäs) är av utomordentlig betydelse för bestämningen av landhöjningens hastighet vid inre norra Bråvikskusten och vägnätets förgrening vid övergången mellan Bråslätten och Kolmårdsskogarna. Även i det avseendet äga Bråboinskrifterna sin märklighet, att de uppvisa prov på alla de stora huvudgrupperna av den forntida nordiska skriften: den samgermanska runraden i en synbarligen ytterst ålderdomlig form (o-runan vid Himmelstادلund), kortkvistradens runor (Ingelstad), de dansk-svenska runornas olika former. Även Rökstenens blandning av samgermanska och svensk-norska runor har sin motsvarighet här (Ingelstad).

Av dessa nu åtta inskrifter i häradet var blott en, den vid Stenbro resta Ög 46, känd under 1600-talet. Under 1800-talets första decennier tillkommo fem (Ög 43 Ingelstad, Ög 44 och 45 Björnsnäs, Ög 47 och 48 Stenbro), år 1917 upptäcktes inskriften i Ö. Eneby kyrka, och i olika arbeten av Nordén under 1920- och 1930-talen behandlades den redan på 1870-talet iakttagna men då till sin innebörd av runskrift icke rätt förstådda inskriften bland hällristningarna vid Himmelstادلund.

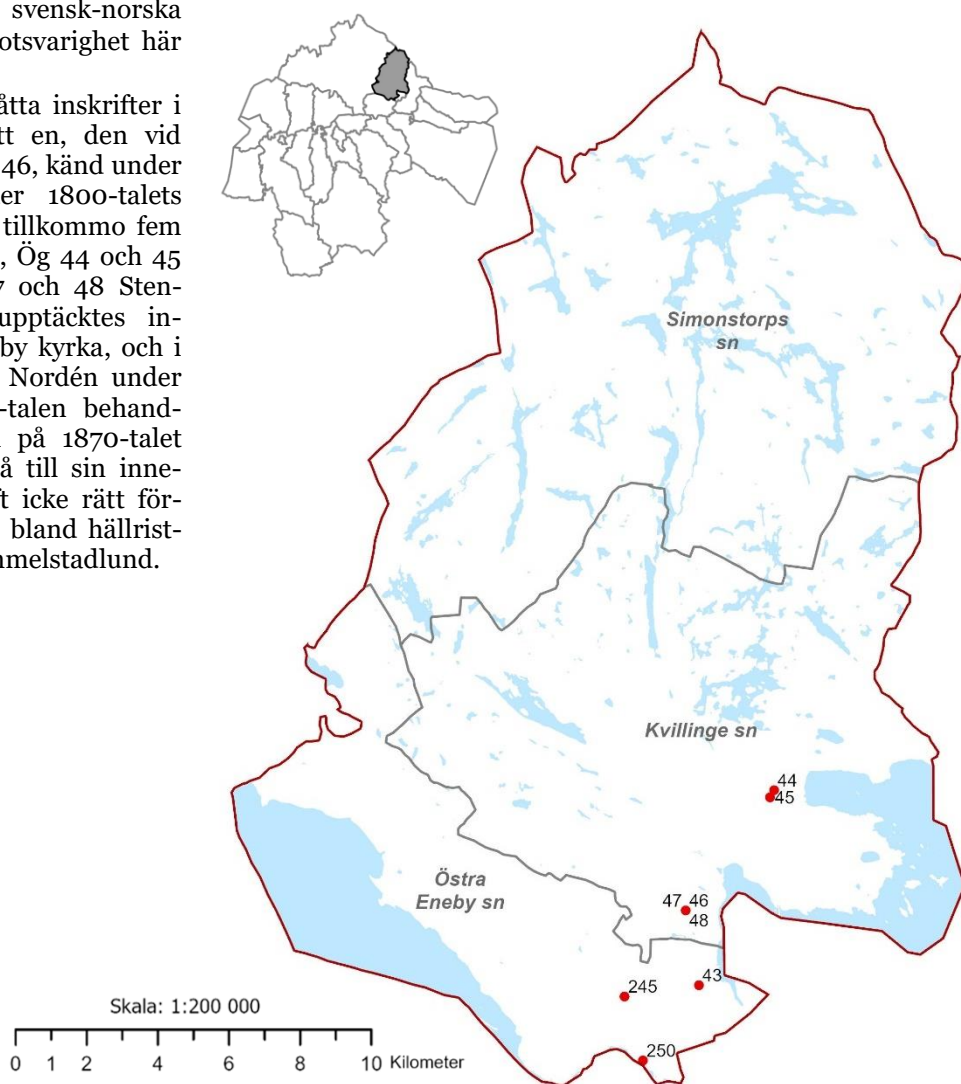

Fig. 42. Karta över runinskrifterna i Bråbo härad.

¹ Östra Eneby inkorporerades redan 1916 i Norrköpings stad, men behandlas här under Bråbo härad.

² I sitt brev till Riksantikvarien den 27/10 1942 (ATA) ger Torsten Engström nedanstående upplysningar om runstenar från Kyrkosågen i Kvillinge sn. Karl-Alfred Gustawsson svarar den 4/11 (ATA) att »Riksantikvarieämbetet får härmed tacksamt erkänna mottagandet av Eder skrivelse den 27 oktober 1942 med meddelanden, att runstenar skulle ha bortförts från Kyrkosågens mark till Holbäcksbbron, Kvillinge socken. Ämbetet är tacksamt för meddelande, om Holbäcksbbron kommer att repareras eller byggas om. En besiktning borde härvid utföras för att utröna, huruvida de ovannämnda uppgifterna äro riktiga.» Engström skrev följande:

Den 21 aug. meddelade undertecknad i brev till överläraren J. A. Lundberg, Åby, i ett kyrkostämmoprotokoll funnit en uppgift om att tillstånd givits för bortförande av runstenar från Kyrkosågens mark till byggande av en bro, benämnd Holbäcksbbron.

För någon dag sedan meddelade överläraren Lundberg mig pr. telefon följande:

Ingen minnes nu stenarna. Holbäcksbbron är belägen strax ovanför biograflokalen och är slagen över bäcken från Etorp. Området N. bron är sedan gammalt ett kyrkligt område, där man förr tog grus. Stenarna måste ha stått 3—400 m. N. bron och kunna nu ligga i denna.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.